

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1413/18-E

Název	Základní umělecká škola Jablonné nad Orlicí
Sídlo	Aloise Hanuše 384, 561 64 Jablonné nad Orlicí
E-mail	zus.jablonne@worldonline.cz
IČ	72068752
Identifikátor	691001804
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	David Serbousek
Zřizovatel	město Jablonné nad Orlicí
Místo inspekční činnosti	Aloise Hanuše 384, 561 64 Jablonné nad Orlicí Aloise Hanuše 230, 561 64 Jablonné nad Orlicí Aloise Hanuše 85, 561 64 Jablonné nad Orlicí Jamenská 555, 561 64 Jablonné nad Orlicí
Termín inspekční činnosti	6. až 8. 11. 2018

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně zjišťování a hodnocení naplnění platných učebních dokumentů a školního vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání a jeho souladu s právními předpisy a Rámcovým vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání.

Charakteristika

Hlavním posláním Základní umělecké školy Jablonné nad Orlicí (dále jen ZUŠ nebo škola) je poskytnout zájemcům, kteří prokážou potřebné umělecko-intelektuální dispozice, základy uměleckého vzdělání ve třech oborech - hudebním, výtvarném a tanečním. Nabídku uměleckého vzdělávání využívají nejen zájemci místní, ale i z okolních obcí. Škola přijímá k základnímu uměleckému vzdělávání i žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, v aktuálním školním roce tuto formu výuky absolvuje jeden žák. Pokud škola identifikuje žáky sociálně znevýhodněné, je nápomocná zákonným zástupcům při sjednávání finanční spoluúčasti nadačního fondu, a tím přispívá k vyrovnání jejich příležitostí ve vzdělávání.

Počet žáků se dlouhodobě pohybuje na hranici povolené kapacity ZUŠ - 250 žáků. V době konání inspekční činnosti navštěvovalo školu 163 žáků hudebního oboru, 31 výtvarného oboru a 56 tanečního oboru. Vzdělávání byli zejména v přípravných ročnících I. stupně a základním studiu I. stupně. Realizace výuky na II. stupni je nepříznivě ovlivněna absencí středních škol ve městě. Většina absolventů I. stupně odchází do vyšších typů vzdělávacích institucí mimo Jablonné nad Orlicí. Žáci se vzdělávají podle Školního vzdělávacího programu Základní umělecké školy Jablonné nad Orlicí (dále ŠVP). Výuka je realizována v hlavní budově školy na adrese Aloise Hanuše 384, Jablonné nad Orlicí a v dalších třech místech poskytovaného vzdělávání.

Škola o své činnosti i způsobu přijímání žáků k uměleckému vzdělávání informuje veřejnost zejména na svých webových stránkách, nástěnkách v areálu ZUŠ a dále prostřednictvím místního i regionálního tisku.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Vzdělávací koncepce školy koresponduje se záměry základního uměleckého školství a podporuje rozvoj umělecké gramotnosti, komunikačních a sociálních kompetencí žáků. ŠVP je zpracován v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro základní umělecké vzdělávání. Vzdělávací obsah byl od minulé inspekční činnosti v únoru 2014 rozšířen o vzdělávací zaměření *Sólový zpěv*, čímž se zvýšila nabídka uměleckého vzdělávání. Obsah další povinné dokumentace (např. elektronicky vedená školní matrika a třídní knihy) je v souladu s legislativními požadavky. Ředitel školy byl upozorněn na drobné formální nedostatky, které se vyskytly v názvech vzdělávacích zaměření a v obsahu písemného dokumentování probíraného učiva.

Ředitel školy vykonává funkci sedmým rokem. Všechny kompetence spojené s řízením školy zabezpečuje sám. Podíl ostatních pedagogických pracovníků na řízení organizace je minimální. Prostřednictvím školního řádu a dalších interních směrnic nastavil účinná základní pravidla činnosti ZUŠ. Záznamy z jednání pedagogické rady jsou sice přehledné, dokumentují řešení organizačních záležitostí, vyhodnocování kontrol ředitele, v klasifikačních termínech hodnocení žáků a jejich výsledků vzdělávání, ale některé pracovní úkony související s činností pedagogů v době jejich nepřímé vyučovací povinnosti vykazují prvky formálnosti. V menší míře probíhají diskuze k odborně pedagogickým otázkám souvisejícím s výchovně-vzdělávacími postupy. Kvalita hodnocení vzdělávacího procesu je tak dlouhodobě negativně ovlivňována nižší spoluúčastí učitelů na definování obecně platných ustanovení. To snižuje účinnost nástrojů stanovených v ŠVP, které jsou potřebné k dalšímu strategickému rozvoji školy. Úroveň vzdělávání a především míru rozvoje sociálně-kulturních kompetencí žáků sleduje ředitel při komisionálních zkouškách a monitoringem prezentačních činností. Rovněž provádí účinnou hospitační činnost v přímé

výuce, v případě potřeby s následnou kontrolou. Frekvence hospitací je však zčásti limitována pracovními úvazky učitelů a do jisté míry i jeho vytížeností při zabezpečování celkového chodu organizace. Ke zkvalitňování vzdělávacího procesu přispívají vzájemné naslechy učitelů ve vyučovací hodině, i když ty ve škole nejsou příliš častým jevem.

Vzdělávání zajišťuje 14 pedagogů včetně ředitele školy. Převážná většina z nich ve škole pracuje v rozsahu 20 až 90 % pracovního úvazku, pouze tři mají úvazek plný. Devět vyučujících je plně odborně kvalifikovaných a dvěma ředitel školy uznal v souladu s platnou školskou legislativou splnění předpokladů odborné kvalifikace výkonem umělecké činnosti. Tři učitelé, kterým potřebné vzdělání chybí, si jej v současné době doplňují. Dva vyučující mají svou uměleckou odbornost rozšířenou kvalifikací se zaměřením na speciální a jedna na sociální pedagogiku.

Pedagogický sbor je stabilizovaný. Přirozeným způsobem dochází k jeho generační obměně, kterou ředitel využívá i k rozšíření nabídky studijních zaměření. Podporován je profesní růst pedagogických pracovníků prostřednictvím dalšího vzdělávání, i když ne všichni toho aktivně využívají. Záměrem školy je nejen účast na seminářích s odborně uměleckou tematikou, ale i získávání poznatků z pedagogických a psychologických disciplín. Z vnitřní potřeby i zájmu podpořit příznivé pozitivní klima mezi pedagogy jich většina v loňském školním roce absolvovala seminář „Teambuilding sborovny“. To koresponduje i s vizí ředitele vybudovat pedagogický sbor jako tým vysoce motivovaný pracovat na společných cílech.

Prostorové i materiální podmínky umožňují naplňování ŠVP ve všech poskytovaných uměleckých oborech, i když jejich rozložení a kvalita není vždy pro realizaci uměleckého vzdělávání zcela optimální. Škola se rovněž potýká se s omezenými prostory pro uchování materiálu a archivaci dokumentů. Přesto je patrná snaha ředitele v součinnosti všech pedagogů vytvářet esteticky působivé prostředí jak v učebnách, tak i v prostorách, které jsou přístupny veřejnosti (zejména koncertní sál školy). Budova je vkusně vyzdobena výtvarnými pracemi žáků. Přirozenou kultivaci estetického cítění snižuje opadávání malby ve vstupní chodbě na hlavním pracovišti. Inventář hudebních nástrojů a vybavení souvisejícího s výukou jsou v rámci finančních možností školy a za příspěví zřizovatele průběžně udržovány, obnovovány a doplňovány (odborné knihy, notový materiál aj.). I přes znatelnou kvalitní a pečlivou údržbu všech hudebních nástrojů je v jedné učebně využíván klavír - křídlo, jehož stáří a míra amortizace mechaniky i ozvučné skříně jsou již pro naplňování deklarovaného vzdělávacího záměru na hranici využitelnosti. Na obdobné technické úrovni je i klavír v koncertním sále. Taneční obor využívá jednu z učeben místní základní školy, přebudovanou na taneční sál se zrcadlovou stěnou s madly. Vybaven je potřebnými učebními i technickými pomůckami, které jsou rovněž podle možností zkvalitňovány. Prostorové zázemí učebny výtvarného oboru je sice stísněné, ale svým vybavením umožňuje realizaci téměř všech výtvarných technik. Její velikost částečně znesnadňuje tvorbu rozměrově náročnějších artefaktů. Vzhledem k tomu, že záznamy o průběhu vzdělávání v třídních knihách jsou vedeny elektronickým způsobem, je v každé učebně zajištěn přístup k PC síti prostřednictvím služebního notebooku.

V každé odborné učebně jsou vyvěšeny pokyny k dodržování bezpečnosti a ochraně zdraví žáků. Ti jsou prokazatelným způsobem též seznamováni se školním řádem, bezpečnostními riziky a poučením k předcházení úrazům, což se odráží ve velmi nízké míře úrazovosti. Náležitá pozornost je věnována rovněž zamezení možností vzniku společensky nepříznivých sociálně-patologických jevů ve škole.

Škola hospodaří s finančními prostředky, které umožňují realizaci základního uměleckého vzdělávání. Vedle standardních zdrojů od zřizovatele a ze státního rozpočtu je příjmem

úplata za vzdělávání. Kromě toho se škole daří získávat finanční příspěvky od okolních obcí, jejichž děti se v ZUŠ vzdělávají. V loňském školním roce tak obdržela 12 000 Kč. Nápomocné je rovněž Sdružení rodičů a přátel Základní umělecké školy Jablonné nad Orlicí.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Obsahová a časová provázanost výukových lekcí splňovala požadavky ŠVP a umožňovala účinné mezipředmětové propojení individuálních, skupinových a kolektivních forem výuky. V hudebním oboru byla u všech pedagogů preferována klasická stavba hodiny. Jednotlivé fáze na sebe navazovaly tak, aby náročnost činností postupně koncentrovala soustředěnost a stupňovala obtížnost žákem interpretovaného repertoáru. Lekce individuální výuky byly v převážné většině rozvrženy do několika funkčně rozfázovaných bloků. Po ověření míry zvládnutí úkolu zadaného v předcházející výukové lekci učitel zhodnotil kvalitu přípravy. Dále následovalo zadání nového úkolu a metodický návod k fixaci návyků a dovedností potřebných pro zvládnutí učiva při domácí přípravě. Součástí každého bloku byla relaxační část, ve které učitelé využívali mezipředmětovou provázanost teorie a praktické nástrojové hry. V hodinách hry na dechové nástroje vyučující účinně používal audiotechniku a motivoval žáky k jejímu využívání při domácí přípravě. Každý z nich měl k dispozici nahrávku zharmonizovaného doprovodu, což jej motivovalo k větší soustředěnosti a pohotovějším reakcím při hře sólového partu.

Učitelé vhodně využívali práci s chybou, a to jak v momentech jejího nežádoucího výskytu při žakově prezentaci, tak i při záměrném použití při vlastní ukázkové hře. Individuální výuka hry na hudební nástroj byla všemi učiteli vhodně směřována k smysluplné koordinaci manuálních dovedností se správným využíváním výrazových prostředků. V kolektivní výuce kladli učitelé důraz na rozvoj vnímavosti hudebního projevu ve větších nástrojových seskupeních. Provázanost obou forem výuky vytváří optimální podmínky pro rozvoj umělecko-komunikativních a společenských kompetencí potřebných pro rozvoj celkové umělecké gramotnosti. S tímto záměrem jsou nastaveny požadavky ŠVP, jejichž splnění je podmínkou pro získání absolutoria v příslušném vzdělávacím stupni.

Průběh výuky hudební nauky velmi příznivě ovlivnily bohaté pedagogické zkušenosti učitelky. Její specializace a dovednosti se pozitivně odrážejí jak v propojení jednotlivých předmětových specializací (notopis, intonace, rytmus, dějiny hudby a kultury apod.), tak i v celkové provázanosti požadavků na znalosti a dovednosti žáků. Metodické postupy jsou cíleně zaměřeny na posilování sociálních kompetencí a rozvoj komplexní umělecké gramotnosti. Při výuce věnovala maximální pozornost soustředěnosti žáků a v případě snížení jejich potřebné psychické koncentrovanosti zařazovala relaxační činnosti. Učitelka upřednostňuje individuální práci žáka ve skupině, což se pozitivně odráží jak v individualizaci jeho projevu, tak i ve snaze zviditelnit svou osobnost při kolektivních činnostech. Při výuce byla využita celá škála klasických i audiovizuálních učebních pomůcek. Prostřednictvím elektronického výukového programu probíhala motivace žáků k získávání nových poznatků při domácí přípravě - používání internetu.

Cíl výuky tanečního oboru odpovídal ŠVP. Využité metody a formy práce byly vhodně přizpůsobeny věku i možnostem žáků, kteří byli k činnostem účinně motivováni a pracovali se zaujetím. Zvolené postupy vedly vhodným způsobem k osvojení návyku správného držení těla, rozvoji pohybových dovedností, tanečnímu citění a praktické aplikaci odborné terminologie jak v základech současného tance, tak v základech klasické taneční techniky. Znatelné bylo vytváření vztahu mezi myšlením, emocemi a pohybem. Kromě toho bylo podporováno kolektivní citění a týmová práce. K preciznímu zvládnutí dílčích pohybových

sekvencí přispívalo jejich procvičování, ukázka pedagoga i individuální podpora. Zvolená organizace i tempo výuky korespondovaly s náročností učiva bez přetěžování žáků. Efektivně se střídaly dynamické a relaxační části. Značný vliv na vyvinutí vyššího vzdělávacího úsilí a následně i na sebevědomí žáků mělo průběžné poskytování zpětné vazby o úspěšnosti výkonu. V závěru výuky byli žáci vyzváni i k sebereflexi. Po celou dobu vzdělávání byla zaznamenána pozitivní pracovní atmosféra, ke které přispěl i příznivě zaujatý a trpělivý přístup učitele.

Vzdělávací proces výtvarného oboru byl, vzhledem k termínu inspekční činnosti a počtu vyučovaných hodin hodnocen pouze na základě dostupných materiálů a žáky zhotovených artefaktů. Studium předložené dokumentace prezentující přípravu vzdělávání je průkazné, že vyučující klade důraz na tvůrčí řešení vlastních představ žáků, upevnění získaných znalostí, výtvarných dovedností a jejich další vývoj. Rozpracované práce svědčí o snaze učitelky rozvíjet především osobnostní projev a výtvarný rukopis žáka. Archivované artefakty zahrnují jak výsledky práce jednotlivce, tak i kolektivní tvorbu ročníkově kumulovaných skupin. Dostupné výtvarné materiály a prostorové artefakty dokladují snahu postupně seznamovat žáky s mnohými umělecky i komerčně používanými technikami.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Základ celkového hodnocení kvality vzdělávacích výsledků žáků tvoří analýza získávaných informací z hospitační činnosti a následného rozboru jejich prezentačních aktivit. Na tyto poznatky navazují hodnotící výroky učitelů prezentovaných při jednáních pedagogické rady. Hodnocení výsledků zohledňuje i postřehy široké veřejnosti, partnerů, města a zřizovatele. V případě náhlého zhoršení vzdělávacích výsledků žáka, je vzniklý problém řešen v součinnosti zákonných zástupců, učitele studijního zaměření, ředitele školy a případně i za účasti speciálního pedagoga. Společně se snaží najít optimální východisko ze vzniklé situace, např. nabídka jiného studijního zaměření, přestup k jinému vyučujícímu nebo změnu oboru. Tyto problémy se však v ZUŠ vyskytují zcela výjimečně.

Využívaný hodnotící systém sleduje rovněž výsledky žáků účastnících se soutěží a přehlídek všech úrovní (celostátní, oblastní) a soutěží, které vyhláší různé společenské organizace. Soutěže učitelé nevnímají jako stěžejní povinnost žáka, ale jako nástroj vytvářející podmínky pro získávání pódiových zkušeností a možností porovnat nabitě dovedností se spolužáky jiných ZUŠ. Žáci všech oborů se pravidelně také účastní soutěží ZUŠ vyhlášených ministerstvem školství, kde získávají v okresních kolech (hudební obor) přední umístění. V ústředních a krajských kolech celostátní soutěžní přehlídky získávají prioritní umístění zejména žáci tanečního oboru.

Úspěšnost žáků v přijímacích řízeních na umělecké školy vyššího zaměření je procentuálně srovnatelná s okolními ZUŠ regionu. V uplynulých letech byla přijata jedna žákyně ke studiu grafického designu na střešní umělecko-průmyslovou školu, další ke studiu konzervatoře s taneční profilací apod. Významným motivačním faktorem, který posiluje zájem žáků o zvyšování celkové úrovně uměleckých dovedností je činnost školních orchestrů a souborů. Ty svou prezentací nastudovaného repertoáru posilují povědomí o škole a staly se neoddelitelnou součástí společenského života města.

ZUŠ nabízené aktivity a formy hodnocení motivují žáky k zájmu o soustavné zvyšování náročnosti požadavků a úrovní vzdělávacích výstupů. Používané metody vzdělávání se projevují zejména v úrovni ročníkových hodnocení výsledků, např. v druhém pololetí loňského školního roku prospěli s vyznamenáním 152 žáci, žádný žák nebyl hodnocen stupněm „neprospěl“.

Škola ovlivňuje svou činností i umělecké aktivity společenských organizací a městských zařízení. Spolupracuje nejen s místní základní a mateřskou školou, ale i okolními, dále mj. s městskou knihovnou, Domem s pečovatelskou službou a dalšími. Škola usiluje i o vytváření vazeb s profesionálními uměleckými sdruženími. Významným motivačním nástrojem je celostátní happening ZUŠ - ZUŠ Open, kterého se žáci školy účastní jako aktivní interpreti nebo spolu s rodiči jako pasivní posluchači. Veškeré aktivity pořádané ZUŠ pozitivně ovlivňují celkovou míru nabídky činností pro společensky-prospěšné využívání volného času dětí, mládeže a dospělých.

Závěry

Vývoj školy

- Rozšíření nabídky hudebního oboru o vzdělávací zaměření Sólový zpěv,
- zavedení elektronické evidence procesu vzdělávání (třídní knihy, školní matrika),
- dílčí zkvalitnění materiálních podmínek pro základní umělecké vzdělávání.

Silné stránky

- Zapojení do kulturního života města prostřednictvím prezentace vzdělávacích výsledků žáků všech oborů,
- postupné vytváření nástrojů k podpoře žáků s ekonomicky nepříznivým rodinným zázemím,
- spolupráce s okolními obcemi při získávání finančních prostředků pro vytvoření kvalitnějších podmínek pro realizaci vzdělávacího procesu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně působivá estetická úroveň vstupních prostor školy,
- nižší součinnost pedagogů školy při aplikaci výchovně-vzdělávacích postupů stanovených ŠVP do praktické výuky,
- malá efektivita využívání hodnotících výstupů k tvorbě nových prostředků ovlivňujících další rozvoj školy.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Uplatňovat účinně manažerské postupy ředitele školy v praxi, delegovat kompetence a úkoly na členy pedagogického sboru,
- nastavit a využívat hodnotící procesy ve všech oblastech souvisejících s činností školy tak, aby aktivizovaly zájem zúčastněných a staly se pro ně motivačním nástrojem k realizaci činností vedoucích k systematickému zlepšování kvality a podmínek vzdělávání,
- zapojovat do dalšího vzdělávání všechny pedagogy, motivovat je k vzájemným hospitacím a náslechům,
- usilovat nadále o zlepšování celkových materiálně-technických podmínek školy, včetně obměny dvou klavírů - křidel a systematicky dotvářet pracovní prostředí pro naplňování vzdělávacích standardů stanovených v ŠVP.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní umělecké školy Jablonné nad Orlicí ze dne 27. 4. 2010
2. Rozhodnutí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve věci zápisu změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení, čj. MSMT-38104/2016-6, s účinností od 14. 6. 2017
3. Jmenování do funkce ředitele školy od 1. 8. 2012 na dobu 6 let
4. Potvrzení ve funkci ředitele školy na období 6let s účinností od 1. 8. 2018
5. Výkaz o základní umělecké škole S 24-01 ke dni 30. 9. 2018
6. Školní matrika žáků - školní rok 2018/2019
7. Protokoly o přijímání žáků a postupových zkouškách – školní rok 2017/2018
8. Školní vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání Základní umělecké školy Jablonné nad Orlicí, čj. 01/Se/2012, s platností 1. 9. 2012 a poslední aktualizací č. 7 ze dne 3. 9. 2018
9. Třídní knihy pro individuální a skupinovou výuku - školní rok 2018/2019
10. Třídní knihy pro kolektivní výuku - školní rok 2018/2019
11. Rozvrhy hodin všech pedagogů - školní rok 2018/2019
12. Školní řád s účinností od 26. 2. 2014
13. Výroční zpráva za školní roky 2015/2016, 2016/2017 a 2017/2018
14. Záznamy z jednání pedagogické rady - školní roky 2017/2018 a 2018/2019
15. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků ze dne 3. 9. 2018
16. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání pedagogických pracovníků školy
17. Vybraná dokumentace týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví žáků platná k datu inspekce

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ladislava Jindrová, školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Ladislava Jindrová v. r.

PhDr. Richard Šafařík, odborník na umělecké vzdělávání

PhDr. Richard Šafařík v. r.

V Pardubicích 30. 11. 2018

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

David Serbousek, ředitel školy

David Serbousek v. r.

V Jablonném nad Orlicí 4. 12. 2018